

DANUTA OPOZDA
Katedra Pedagogiki Rodziny KUL

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
„RODZICIELSTWO W KONTEKŚCIE
WSPÓŁCZESNYCH PRZEMIAN SPOŁECZNYCH”
Kamień Śląski, 17-18 maja 2011

Problematyka rodzicielstwa, poznawana w perspektywach różnych nauk, ma interdyscyplinarny charakter. Fakt rodzicielstwa wymaga opisów i wyjaśnień powstałych na gruncie takich dziedzin nauki, jak na przykład teologia, medycyna, socjologia, psychologia. Jest on materialnym przedmiotem poznania, którym zajmuje się i który bada wiele dyscyplin nauki, ale z różnych punktów widzenia, gdyż mają one różny przedmiot formalny. Poznawanie rzeczywistości dotyczącej rodzicielstwa, wymaga z jednej strony ujęć specjalizacyjnych w wyjaśnianiu i rozumieniu wąskich zjawisk i zdarzeń, a z drugiej także całościowych podejść i integracji wiedzy.

W procesie tworzenia wiedzy o rodzicielstwie pedagogika ma swój ważny udział, analizując jego problematykę w kontekście teorii i praktyki edukacyjnej. Rodzicielstwo jako przedmiot poznania i refleksji naukowej w pedagogice implikuje wiele zjawisk, rozpoznawanych w odwołaniu do różnych teorii i z respektowaniem zasady wieloparadygmatyczności w podejściach badawczych. Można zauważyć, oczywiście uogólniając, że współczesny dyskurs pedagogiczny nad rodzicielstwem ukierunkowuje na potrzebę podjęcia na nowo prób konceptualizacji przedmiotu badań prowadzonych w tym zakresie oraz istniejących możliwości i ograniczeń w zastosowaniu różnych orientacji metodologicznych. Teoretyczna i praktyczna wiedza pedagogiczna umożliwia, chociaż w pewnym stopniu, wyjaśnienie i rozumienie faktu rodzicielstwa oraz służy w wymiarze praktycznym rozwiązywaniu codziennych problemów edukacyjnych związanych z przygotowaniem do rodzicielstwa i realizowaniem zadań mu przynależnych. Próbą odzwierciedlenia głównych kierunków dyskusji i badań prowadzonych współcześnie w pedagogice nad problematyką rodzicielstwa była Międzynarodowa Konferencja Naukowa na temat: „Rodzicielstwo w kontekście współczesnych przemian społecznych”.

Konferencja została zorganizowana przez pracowników Katedry Pedagogiki Społecznej Instytutu Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Opolskiego, pod naukowym kierownictwem i opieką merytoryczną prof. dr hab. Józefy Brągiel oraz przy współudziale organizacyjnym Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Opola. Konferencja, pod patronatem honorowym Prezydenta Miasta Opola, odbyła się w Kamieniu Śląskim w dniach 17-18 maja 2011 r. Komitet naukowy tworzyli profesorowie: Józefa Brągiel, Anna Kwak, Tadeusz Pilch, Danuta Marzec, Barbara Kromolicka, Bożena Matyjas. Głównym celem konferencji było „sprowokowanie naukowej debaty, refleksji, wymiany doświadczeń i prezentacji wyników empirycznych badań nad rodzicielstwem w różnych jego wymiarach, nad rodzicielstwem ujmowanym w kontekście współczesnych przemian społecznych”¹. Organizatorzy konferencji wyeksponowali kilka, ich zdaniem kluczowych, założeń:

- rodzicielstwo jest jednym z głównych obszarów aktywności człowieka dorosłego,
- uczestnictwo w procesie wychowania własnych dzieci jest szansą rozwoju osoby dorosłej i szansą dla dzieci na szczęśliwe dzieciństwo, prawidłowo ukształtowaną osobowość i dobry start w dorosłe życie,
- ewoluujący na przestrzeni lat obraz ojca i matki oraz aktualne przemiany w życiu społecznym doprowadzają do zmian w postrzeganiu i wypełnianiu przez rodziców ich ról rodzicielskich,
- udane rodzicielstwo jest zdeterminowane wieloma czynnikami makro- i mikrospołecznymi (doświadczenia wyniesione z rodziny pochodzenia, warunki społeczno-kulturowe funkcjonowania rodziny, realizowana wobec rodziny polityka prorodzinna, instytucjonalne wsparcie w opiece i przygotowaniu do odpowiedzialnego rodzicielstwa).

W efekcie, jako tematy do dyskusji organizatorzy zaproponowali następujące zagadnienia:

1. Rodzicielstwo a współczesne przemiany społeczne
2. Różne oblicza rodzicielstwa
3. Zagrożenia w realizacji rodzicielstwa
4. Rodzicielstwo w obliczu niepełnosprawności
4. Edukacja i wspieranie rodziców².

Konferencja skupiła wielu badaczy pedagogicznej problematyki rodzicielstwa z różnych ośrodków w Polsce i zagranicą. Wzięło w niej czynny udział około siedemdziesięciu osób. Reprezentowane były następujące uczelnie zagraniczne: Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny w Kijowie, Tarnopolski Narodowy Uniwersytet Ekonomiczny, Ałtajska Narodowa Akademia Edukacji w Bijsku, Katolicki Uniwersytet w Ružomberku, Uniwersytet Hradec Kralove. Szeroko reprezentowane były ośrodki akademickie Polski: Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni, Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Ko-

¹ Z ogólnej informacji podanej przez organizatorów konferencji.

² Tamże.

chanowskiego w Kielcach, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurki w Olsztynie, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet Wrocławski, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa J. A. Komeńskiego w Lesznie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu, Uczelnia Zawodowa Zagłębia Miedziowego w Lubinie, Wszechnica Świętokrzyska w Kielcach, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Wyższa Szkoła Edukacji Zdrowotnej i Nauk Społecznych w Łodzi, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy. Rozległą reprezentatywność środowisk akademickich udostępniła szeroką panoramę zagadnień i przegląd kierunków badań prowadzonych obecnie w pedagogice nad rodzicielstwem.

Pierwszego i drugiego dnia trwania konferencji obrady przebiegały w formie plenarnej (do południa) i w sekcjach (po południu), z udostępnieniem czasu na dyskusje prezentowanych problemów. Obrady plenarne wprowadzały w ogólną problematykę rodzicielstwa, dotyczącą jego jakości, atrybutów, inwestycji i kompetencji rodzicielskich, zagrożeń i form pomocy. Zróżnicowane konteksty teoretyczne i egzemplifikacja problemów wskazywały na różnorodność i bogactwo pedagogicznej problematyki dotyczącej współczesnego rodzicielstwa. Obrady w sekcjach Organizatorzy ostatecznie skoncentrowali na następujących tematach:

- sekcja 1. Rodzicielstwo a współczesne przemiany społeczne
- sekcja 2. Różne oblicza rodzicielstwa
- sekcja 3. Zagrożenia w realizacji rodzicielstwa
- sekcja 4. Edukacyjno-wychowawcze role rodziców
- sekcja 5. Wspomaganie i wspieranie rodziców
- sekcja 6. Rodzicielstwo w obliczu niepełnosprawności i niedostosowania.

Konferencji towarzyszyły również warsztaty, które „upraktyczniały” wybrane obszary wiedzy teoretycznej. Przygotowano cztery warsztaty na temat: 1. Zaburzona komunikacja rodziców i dzieci, 2. Wzmacnianie rodzicielskich kompetencji, 3. Diagnostyka objawów uzależnień, 4. Asertywność rodziców wobec dzieci.

Nie sposób przytaczać tytuły wszystkich wystąpień. Zwrócić jednak uwagę należy na wielowątkowy charakter pedagogicznej dyskusji nad rodzicielstwem. Można wnioskować na podstawie treści przedstawianych referatów i kierunków debat podejmowanych na konferencji, że dyskurs pedagogiczny dotyczy w głównej mierze opisu właściwości współczesnego rodzicielstwa, jego typów i strategii działań rodzicielskich, uwzględnia złożone uwarunkowania pełnienia ról rodzicielskich oraz znaczenie efektywności rodzicielstwa w odniesieniu do różnych obszarów wychowania i stymulacji poszczególnych sfer rozwoju dziecka, podejmuje zagadnienia trudnego rodzicielstwa naznaczonego niepełnosprawnością dziecka, ukierunkowuje na problemy związane z warunkami i możliwością udzielania pomocy socjalnej rodzicom przez różnorodne instytucje i osoby oraz ukierunkowuje na kwestie dotyczące form i zakresu merytorycznego psychoedukacji. Wiele wystąpień konferencyjnych, wskazujących na szerszą i bardziej uszczegółowioną panoramę powyższej problematyki, wyraźnie uwzględniało transformacje współczesnego świata, składające się na ogólną zmianę społeczną. Jest

to pedagogicznie bardzo ważne zagadnienie, gdyż przemiany gospodarczo-ustrojowe, społeczno-kulturowe związane z procesami globalizacji, technicyzacją i laicyzacją życia, konsumpcjonizmem, ideologią liberalizmu i pluralizmem aksjologicznym stanowią istotne tło dla pedagogicznego wymiaru współczesnego rodzicielstwa.

Zakres obszarów tematycznych podjętych w ramach konferencji był bardzo rozległy i cenny pedagogicznie, ujmowany niejednokrotnie w sposób interdyscyplinarny. Zauważyć jednak należy, że proporcjonalnie mniej miejsca poświęcono na przykład problematyce przygotowania do ról rodzicielskich, co z kolei ze względów edukacyjnych jest niezwykle ważne i niejako pozostaje w obowiązku działań teoretyków i praktyków pedagogiki. Również kwestie metodologiczne związane z użytecznością orientacji metodologicznych, stosowaniem strategii badań ilościowych i jakościowych w poznawaniu problematyki rodzicielstwa, pozostały na marginesie toczących się dyskusji, które zdominowane zostały merytorycznymi zagadnieniami. Referaty i dyskusje prowadzone na konferencji oprócz ewidencji ważnych obecnie zagadnień związanych z pedagogiczną problematyką rodzicielstwa i próbą systematyzacji wiedzy, odsłoniły także stan pedagogicznej „niewiedzy”, a więc obszary wymagające dalszego poznania naukowego.

ELŻBIETA STOCH

Katedra Edukacji Literackiej i Teatralnej KUL

BARBARA STOCH-ŁUKIANIUK

Zespół Szkół Nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie

I KONGRES POLSKIEJ EDUKACJI
„JAKOŚĆ EDUKACJI POWSTAJE W SZKOLE”
INSTYTUT BADAŃ EDUKACYJNYCH
Warszawa, 5-6 czerwca 2011

Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie

W dniach 5-6 czerwca 2011 r. w Warszawie odbył się I Kongres Polskiej Edukacji pod hasłem „Jakość edukacji powstaje w szkole”. Organizatorem kongresu był Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie, kierowany przez prof. dra hab. Michała Fedorowicza. Kongres adresowany był do „entuzjastów edukacji”, wzięło w nim